

УДК 351.84:37.014.53

В. Медвідь

ПИТАННЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ОСОБЛИВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

Розглянуто та сформульовано визначення поняття “діти, які потребують особливої соціальної підтримки”. Запропоновано нові форми організації оздоровлення та відпочинку таких дітей, а також зміни до деяких законодавчих актів з приводу цього питання. Зауважено, що оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, вимагає відповідної уваги з боку держави.

Ключові слова: діти, які потребують особливої соціальної підтримки, оздоровлення та відпочинок дітей, пільгові категорії дітей, заклади оздоровлення та відпочинку, соціальний захист дітей, реєстр дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

На сучасному етапі розвитку України щоразу більше та гостріше постає проблема захисту дітей, які опинилися у складній життєвій ситуації чи складному життєвому становищі. Одним із доказів цього є нещодавнє запровадження посади Уповноваженого з прав дитини. Не менш важливою є й низка пільг для дітей, які є однією з найбільш вразливих верств суспільства.

На сьогодні у законодавчих та нормативно-правових актах можна зустріти низку суперечливих дефініцій, що не повною мірою відображають становище дитини у суспільстві, серед них: “діти найбільш уразливих верств суспільства”, “діти, соціально незахищених категорій”, “діти, які потребують особливої соціальної підтримки” та ряд інших.

Питаннями соціального захисту дітей в Україні займалися О. Васильєв, О. Крикун, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, С. Ничипоренко, О. Палій, О. Позняк, С. Полякова, О. Рєвнівцева, А. Реут, В. Шишкін та низка інших науковців, які у своїх працях досліджували проблемні питання статусу дітей та механізми їх підтримки з боку держави, однак невивченим і надалі залишається питання організації оздоровлення та відпочинку дітей пільгових категорій.

Законом України “Про оздоровлення та відпочинок дітей” закріплено перелік категорій дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. До них належать: діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; бездоглядні та безпритульні діти; діти-інваліди; діти, потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи; діти, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; діти з багатодітних і малозабезпечених сімей; діти, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов’язків; діти, які перебувають на диспансерному обліку; талановиті та обдаровані діти – переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій; дитячі творчі колективи та спортивні команди, а також діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села [1]. Проте самого визначення поняття “діти, які потребують соціальної підтримки” не існує.

Мета статті – визначення поняття “діти, які потребують соціальної підтримки”, встановлення ознак, за якими саме дітей відносять до цих категорій та особливості отримання ними послуг із оздоровлення й відпочинку.

Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. у ст. 1 визнає дитиною кожну людську особу до досягнення нею 18-річного віку, якщо за законом повноліття не настає раніше [2]. Таку ж дефініцію містить правова норма, закріплена у п. С ст. 2 Європейської Конвенції про громадянство (ETS № 166) від 7 листопада 1997 р. [3]. Конвенція “Про мінімальні норми соціального забезпечення 102” від 28.06.1952 р. у п. Е ст. 1 стверджує, що термін “дитина” означає або дитину, яка не досягла віку закінчення обов’язкової шкільної установи, або не досягла віку 15 років [4]. В законодавстві України визначення “дитина” трапляється у багатьох актах, зокрема Сімейному кодексі України [5], Законі України “Про громадянство” [6] і означає “особу віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом вона не набуває прав повнолітньої раніше”.

Щодо визначення поняття “потреби”, то Тлумачний словник української мови дає їх у декількох розуміннях [7]. Одним із них, яке на нашу думку допоможе розкрити зміст поняття категорії “діти, які потребують соціальної підтримки” є: потреба – це необхідність для людини таких умов, що забезпечують її існування і самозабезпечення. Необхідність у кому-, чому-небудь, що вимагає задоволення; потрібність.

Термін “соціальний” розкривається як пов’язаний із життям і стосунками людей у суспільстві; суспільний, громадський; породжений умовами суспільного життя, певного середовища, ладу; існуючий у певному суспільстві; здійснюваний у суспільстві; зумовлений поділом суспільства на класи; який має на меті зміну суспільних виробничих відносин [8]. А поняття “підтримка” визначається як: подавати матеріальну, моральну тощо допомогу, сприяти в чому-небудь [9].

Враховуючи вищезазначені наукові напрацювання та підходи, на нашу думку, діти, які потребують соціальної підтримки – це особи віком до 18 років (якщо згідно з законом вони не набули прав повнолітніх раніше), які через об’єктивні чи суб’єктивні обставини мають необхідність у створенні таких умов для життя у суспільстві, що забезпечать їх гідне існування шляхом надання відповідної матеріальної, моральної та інших видів допомоги.

Із такого визначення можна виділити низку загальних ознак, які відносять дітей до категорії “діти, які потребують соціальної підтримки”:

- особа, віком до 18 років;
- має необхідність у створенні умов, які забезпечують її існування;
- забезпечення її існування шляхом надання матеріальної, моральної і інших видів допомоги.

Аналізуючи чинне законодавство України, зустрічаємо багато категорій дітей, які потребують особливої соціальної підтримки, проте не всі вони перелічені у Законі України “Про оздоровлення та відпочинок дітей” [10].

Значна увага приділяється дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування. Велика кількість законодавчих та нормативно-правових актів встановлює для них пільги, компенсації, допомоги, переваги. Однією із таких гарантій є їх оздоровлення та відпочинок. Проте, в згаданому Законі [11] чомусь опущена така категорія дітей, як напівсироти. Це діти, в яких померли один із батьків або один із батьків позбавлений батьківських прав. Чомусь така дитина не має можливості для отримання пільгової путівки для оздоровлення та відпочинку. Якщо логічно помислити і оцінити ситуацію, то маємо

таку колізію. Однією із пільгових категорій дітей, які мають право на отримання безкоштовної путівки, а саме в Міжнародному дитячому центрі “Артек” [12] чи державному підприємстві “Український дитячий центр “Молода гвардія” [13], є діти, які перебувають на диспансерному обліку – дитина, яка перехворіла хворобою та потребує протягом певного часу спостереження з боку лікаря ставиться на облік. Для отримання путівки батькам такої дитини достатньо написати заяву та додати довідку про те, що дитина перебуває на диспансерному обліку, яка не має форми та встановленого зразка. Вказана довідка пишеться лікарем від руки та ставляться печатки. Основними вимогами такої довідки є трикутна печатка та чітке зазначення про перебування дитини на диспансерному обліку. На відміну від дітей, які перебувають на диспансерному обліку, дитина – напівсирота такого права не має, хоча опинилась у складній ситуації: втратила одного з батьків.

Одним із аргументів, який послугував виключенням із переліку категорій дітей, які мають право на оздоровлення та відпочинок дітей-напівсиріт є те, що батьки одружуються і матеріальне становище таких дітей може покращитись. Проте, всі ми свідомі того, що рідну людину ніхто не замінить. І, можливо, при обговоренні законопроекту “Про оздоровлення та відпочинок дітей” знайшлося багато аргументів, чому саме цю категорію дітей не потрібно включати у перелік пільгових категорій. Проте ми вважаємо за доцільне внести її у перелік тих категорій, які мають право на оздоровлення та відпочинок, якщо не на повністю безоплатній основі, то хоча б з мінімальною частковою доплатою, оскільки ці діти також заслуговують на цю невеличку допомогу або ж гарантію з боку держави.

Аналогічно наведеному прикладу є ситуація з дітьми одиноких матерів. Ці обидві категорії дещо подібні, проте у кожному конкретному випадку потрібно підходити до цього індивідуально.

Наступною категорією, яка має право на оздоровлення та відпочинок, є бездоглядні та безпритульні діти. В Україні до них належать:

- 1) діти, які не мають постійного місця проживання через втрату батьків або ж асоціальні форми поведінки дорослих у сім’ї;
- 2) діти, яких вигнали з дому батьки;
- 3) діти, які мають певне місце проживання, але змушені перебувати на вулиці в результаті матеріальної неспроможності опікунів (родичів, бабусь, дідусів), психічних розладів батьків, байдужого ставлення останніх до виховання дітей;
- 4) діти-втікачі із виховних установ, які зазнали психологічного, фізичного та сексуального насильства у закладах інтернатного типу та притулках;
- 5) діти-втікачі із зовні благополучних сімей, а саме діти з високим рівнем конфліктності, акцентуаціями та патологіями характеру, відхиленнями у психічному та особистісному розвитку;
- 6) діти, які за своїми психологічними ознаками схильні до постійного перебування на вулиці, а саме діти, позбавлені систематичного батьківського піклування, аутсайдири шкільних колективів, діти з яскраво вираженими ознаками важковихованості, схильні до безцільного проведення часу [14].

Поряд із виокремленням вищевказаної категорії дітей, на законодавчому рівні визначено, що такий статус присвоюються дитині службами у справах дітей шляхом їх виявлення та видачі наказу про їх внесення до Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах [15, 16]. Проте, які саме документи

необхідні для отримання путівки на оздоровлення та відпочинок, і хто повинен її надавати, не визначено. Потрібно зазначити, що для отримання вищезазначеної путівки на кожну дитину складається особова справа, яка повинна містити копію свідоцтва про народження дитини та копії документів, що підтверджують статус дитини. Вочевидь, підтверджувачими документами мають бути відповідно складені акти органів державної та самоврядної влади, на які покладено функції виявлення таких дітей та проведення роботи із ними (органи внутрішніх справ, служби у справах дітей, центри соціальних служб тощо).

Однак у Положенні про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до ДП “МДЦ “Артек” за рахунок бюджетних коштів [17] та Положенні про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до ДП “УДЦ “Молода гвардія” за рахунок бюджетних коштів [18] вищезазначеної категорії дітей не передбачено. Аналогічною є ситуація і на обласному рівні. За відсутності механізму оздоровлення такої категорії дітей на державному та обласному рівні, оздоровлення таких дітей не здійснюється і на місцевому рівні.

Отож, маємо ситуацію, у якій є багато запитань, що потребують вирішення. Вважаємо за необхідне розробити законодавче пояснення щодо порядку надання путівок для оздоровлення та відпочинку бездоглядних та безпритульних дітей з метою реалізації їх гарантованого державою права.

Наступною категорією осіб, яка має право на оздоровлення та відпочинок є діти-інваліди. Хоча держава створює належні умови для того, аби вони почувалися повноцінними членами суспільства, проте не всі діти з особливими потребами можуть отримати послуги оздоровлення та відпочинку у всіх оздоровчих закладах. Так, існує обмеження щодо оздоровлення та відпочинку дітей-інвалідів саме в ДП “УДЦ “Молода гвардія” та МДЦ “Артек”. У ці заклади скеровуються лише ті діти, які не мають медичних протипоказань та здатні до самообслуговування. Таке обмеження спричинене непристосованістю закладів для прийняття всіх дітей-інвалідів, а також відповідною виховною програмою.

Доцільно зазначити, що в Україні наразі є досить мало закладів, що пристосовані для організації оздоровлення дітей-інвалідів, які зокрема пересуваються на візках, переважно це спеціалізовані санаторії, у яких передбачено відповідні реабілітаційні курси. Проте за останній час проводяться реконструкції звичайних дитячих закладів із метою їх пристосування для потреб дітей з обмеженими фізичними можливостями. Так, у Донецькій області практикується проведення спеціальних тематичних змін саме для таких дітей. Потрібно зазначити, що проблемою є також перебування у закладах оздоровлення батьків із такою особливою категорією дітей. Не усі заклади мають змогу приймати дорослих. Зазначимо, що, відповідно до ст. 13 Закону України “Про оздоровлення та відпочинок дітей”, однією із форм оздоровлення та відпочинку є сімейний відпочинок, але перебування у них батьків або законних представників здійснюється за рахунок коштів таких осіб, благодійної допомоги тощо [19].

Оздоровлення та відпочинок дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, здійснюється територіальними органами соціального захисту населення. Для цього, на загальнодержавному рівні Міністерством соціальної політики України проводиться закупівля путівок у заклади санаторного типу, які потім розподіляють між адміністративно-територіальними одиницями. У Положеннях про порядок скерування дітей в МДЦ “Артек” [20] та ДП “УДЦ “Молода гвардія” [21] також не передбачено

вищезазначеної категорії, хоча необхідно зазначити, що діти цієї категорії перебувають на диспансерному обліку у сімейних лікарів та мають право, відповідно до положень, на скерування у вищезазначені заклади оздоровлення.

Оздоровлення та відпочинок дітей, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій та катастроф, здійснюється відповідно до розпорядчих актів Президента України. Відповідно до п. 21 ст. 106 Конституції України, Президент України приймає за необхідності рішення про введення в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошує за необхідності окремі місцевості України зонами надзвичайної екологічної ситуації – з наступним затвердженням цих рішень Верховною Радою України [22]. Прикладом такої ситуації є повінь липня 2008 р. [23, 24].

Діти із багатодітних та малозабезпечених сімей є однією із найчисельніших категорій, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. До 2009 р. путівки на оздоровлення та відпочинок надавалися дітям сімей, у яких виховувалося четверо і більше дітей. Із 2009 р. багатодітною сім'єю визнано сім'ю, у якій виховується троє і більше дітей. Згідно із Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту багатодітних сімей”, така категорія дітей має право на отримання безкоштовної путівки у заклади оздоровлення та відпочинку [25]. Проте, відповідно до Положень про порядок скерування дітей на оздоровлення та відпочинок до ДП “УДЦ “Молода гвардія” [26] та МДЦ “Артек” [27], дітям із багатодітних сімей надається путівка з оплатою 20% вартості за рахунок коштів батьків (осіб, які їх замінюють) або інших джерел не заборонених чинним законодавством. Безоплатну путівку можуть отримати діти, які отримують соціальну допомогу як малозабезпечені або якщо середньомісячний сукупний дохід таких сімей не перевищує прожиткового мінімуму для сім'ї, встановленого чинним законодавством. З визначенням останнього виникає ряд проблем, оскільки цей мінімум можуть прорахувати тільки фахівці, переважно спеціалісти управлінь (відділів) соціального захисту населення. Працівникам управлінь (відділів) сім'ї та молоді такі розрахунки зробити важко, оскільки вірити приходиться тільки особам, які звертаються за отриманням путівки для дитини і надають тільки довідки про заробітну плату. І директивних роз'яснень з приводу проведення таких розрахунків немає. Проте, якщо керуватися спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України, Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України “Про затвердження методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги”, то для того, щоб врахувати цей середньомісячний сукупний дохід, необхідно включати всі види доходів та вартість окремого рухомого і нерухомого майна [28]. Однак проблемою є й те, що немає вказівки керуватися таким наказом при визначенні цього доходу. Враховуючи, якщо спеціалісти, які ведуть напрям оздоровлення дітей, несуть персональну відповідальність за нецільове використання путівки, то існують великі ризики притягнення їх не лише до адміністративної, але і до кримінальної відповідальності.

У Львівській області діє програма покращення соціального захисту багатодітних сімей, у яких виховується четверо і більше дітей [29]. Згідно із цією програмою, на оздоровлення такої категорії дітей щороку виділяються кошти для закупівлі безоплатних

путівок у заклади оздоровлення та відпочинку. Враховуючи внесення змін до чинного законодавства [30], необхідно внести відповідні зміни і у чинну обласну Програму, оскільки вона порушує права дітей із сімей, у яких їх виховується троє. Тобто діти із малозабезпечених сімей мають право отримати безкоштовну путівку, незалежно від кількості дітей у сім'ї.

Останньою категорією, яка має право на оздоровлення та відпочинок, є талановиті та обдаровані діти. Для отримання путівки для них до державних та самоврядних органів необхідно подати копію свідоцтва про народження дитини та копії дипломів, грамот про зайняття 1 – 3 особистого чи командного місця. Проте і тут маємо ряд проблем, які потребують вироблення ряду чітких рекомендацій для керівництва в роботі при прийнятті рішення про виділення путівки. Зауваження є до грамот, дипломів конкурсів, фестивалів, змагань, олімпіад, які видаються відповідно до положень про проведення цих заходів, які не мають чітко зазначених критеріїв визначення переможця. Йдеться про Всеукраїнські інтерактивні конкурси “Золотий лелека”, “Кенгуру”, “Бобер”, “Срібний та Золотий колоски”.

Проблемним моментом є скерування дитячих творчих колективів та спортивних команд до ДП “УДЦ “Молода гвардія” та МДЦ “Артек”, оскільки це необхідно погодити із Міністерством соціальної політики України. Виникає ситуація, коли дитина, займаючись у певному колективі, може поїхати сама, але коли хоче їхати весь колектив – необхідне погодження, що ускладнює роботу та оперативність скерування дітей у заклади.

Розглянувши особливості організації оздоровлення та відпочинку дітей окремих пільгових категорій, з метою суттєвого покращення справ у цій сфері, пропонуємо такі організаційні та правові доповнення:

- внести зміни у ст. 1 Закону України “Про оздоровлення та відпочинку дітей”, додавши дітей-напівсиріт та дітей одиноких матерів до переліку категорій дітей, які мають право на оздоровлення та відпочинок;

- визначити перелік документів, на підставі яких бездоглядні та безпритульні діти матимуть можливість скористатися правом на оздоровлення та відпочинок, а також привести у відповідність законодавство, передбачивши чітко категорію або бездоглядні та безпритульні діти, або діти, які опинились у складних життєвих обставинах;

- привести у відповідність законодавство у частині оздоровлення дітей із багатодітних сімей та розробити рекомендації щодо обчислення сукупного доходу, який не перевищує законодавством встановленого мінімуму;

- організувати тематичні зміни для дітей, які не можуть перебувати у закладі самостійно, тим самим організувавши для батьків певні тренінги, бесіди для їх підтримки;

- розробити та затвердити форму довідки про диспансерний облік, що допоможе уникнути ряд запитань контролюючих органів та дасть можливість уникнути зловживань з боку батьків, лікарів, тощо;

- застосувати для визначення такої категорії дітей, як лідери дитячих громадських організацій, такі критерії, як: термін перебування дитини членом громадської організації, призначення дитини лідером певної вікової групи, творчі досягнення дитини як члена громадської організації.

Враховання цих пропозицій безперечно буде сприяти вирішенню багатьох проблемних питань щодо організації оздоровлення дітей, які потребують особливої соціальної підтримки.

Література

1. Про оздоровлення та відпочинок дітей : Закон України № 375-VI від 04.09.2008 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2008. — № 45. — Ст. 313. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/375-17>.
2. Конвенція ООН про права дитини : ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789-XII від 27.02.1991 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України [Електронний ресурс]. — 1990. — № 1. — Ст. 205. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
3. Європейська конвенція про громадянство : Закон України № 163-V від 20.09.2006 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2008. — № 13. — Ст. 359. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_004.
4. Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення [Електронний ресурс] : Конвенція № 102 від 28.06.1952 р. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_011.
5. Сімейний кодекс України : Закон України № 2947-III від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2002. — № 21. — Ст. 135. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print1366210744003980>.
6. Про громадянство : Закон України № 2235-III від 18.01.2001 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2002. — № 13. — Ст. 65. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14/print1366210744003980>.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови [з. дод., допов. на CD] [Електронний ресурс] / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. — 1736 с. : іл. — Режим доступу : <http://sum.in.ua>.
8. Там само. — 1736 с.
9. Там само. — 1736 с.
10. Про оздоровлення та відпочинок дітей...
11. Там само.
12. Про затвердження Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до державного підприємства України “Міжнародний дитячий центр “Артек” за рахунок бюджетних коштів [Електронний ресурс] : наказ Міністерства соціальної політики України № 154 від 20.03.2012 р. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0554-12>.
13. Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до Українського дитячого центру “Молода гвардія” за рахунок бюджетних коштів [Електронний ресурс] : наказ Міністерства соціальної політики України № 153 від 20.03.2012 р. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0553-12>.
14. Рогач З. І. Безпритульні і бездоглядні “Діти вулиці” як проблема сучасного українського суспільства / З. І. Рогач // Збірник наукових праць МАУК [Електронний ресурс]. — Вип. 3 (26). — К. : [б. в.], 2010. — С. 160—165. — Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/npmaup/2010_3/pdf_files/160-165.pdf.
15. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України № 2623-IV від 02.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 2005. — № 26. — Ст. 1108. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-15/print1365981214121204>.

16. Порядок ведення Єдиного електронного банку даних дітей, які опинились у складних життєвих обставинах : зареєстрований в Міністерстві юстиції України № 1201/15892 від 17.12.2008 р. [Електронний ресурс] : наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту № 4580 від 17.11.2008 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1201-08/print1365981214121204>.

17. Про затвердження Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до державного підприємства України “Міжнародний дитячий центр “Артек” за рахунок бюджетних коштів...

18. Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до Українського дитячого центру “Молода гвардія” за рахунок бюджетних коштів...

19. Про оздоровлення та відпочинок дітей...

20. Про затвердження Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до державного підприємства України “Міжнародний дитячий центр “Артек” за рахунок бюджетних коштів...

21. Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до Українського дитячого центру “Молода гвардія” за рахунок бюджетних коштів...

22. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — 1996. — № 30. — Ст. 141. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/print1366210744003980>.

23. Про оголошення окремих територій Вінницької, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей зонами надзвичайної екологічної ситуації [Електронний ресурс] : Указ Президента України № 682/2008 від 28.07.2008 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/682/2008>.

24. Про затвердження Указу Президента України “Про оголошення окремих територій Вінницької, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей зонами надзвичайної екологічної ситуації” [Електронний ресурс] : Закон України № 338-VI від 31.07.2008 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2008. — № 35. — Ст. 285. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/338-17>.

25. Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 2009. — № 39. — Ст. 550.

26. Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до Українського дитячого центру “Молода гвардія” за рахунок бюджетних коштів...

27. Про затвердження Положення про порядок направлення дітей для оздоровлення та відпочинку до державного підприємства України “Міжнародний дитячий центр “Артек” за рахунок бюджетних коштів...

28. Про затвердження Методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги [Електронний ресурс] : спільний наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України, Державного комітету статистики України, Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України № 486/202/524/455/3370 від 15.11.2001 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0112-02/print1366210744003980>.

29. Про затвердження обласної програми з покращення соціального захисту багатодітних сімей, які проживають на території Львівської області [Електронний ресурс] : рішення Львівської обласної ради № 471 від 19.02.2008 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0112-02/print1366210744003980>.

www.oblrada.lviv.ua/index.php?option=com_phocadownload&view=section&id=1&Itemid=140.

30. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань соціального захисту багатодітних сімей...

V. Medvid

THE QUESTION OF RECOVERY OF THE CHILDREN WHO NEED PARTICULAR SOCIAL SUPPORT

The definition of notion “children in need of special social support” is considered and formulated. The new forms of organization of rehabilitation and recreation of such children, as well as changes to some legislative acts on the matter are suggested. It is mentioned that rehabilitation and recreation of children who need special social support requires appropriate attention from the state.

Key words: children in need of special social support, rehabilitation and recreation of children, certain categories of children, rehabilitation and recreation facilities, child welfare, register of children in difficult life circumstances.